„Danskeren",
et halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det dansk Folk i Amerika,
udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Neb.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæser.. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertisementet i dette Blad. Det vil være til gen sidig Nytte.

Bøggild-Komiteen i Chicago meddeler os, at Prof. Bøggild rejser fra København med „United States", der afgaar den 21. April, og han vil saaledes kunne ventes til New York den 2. eller 3. Maj, hvor han straks vil begynde sin Forelæsningstur. Professorinde Bøggild vil ledsage sin Mand paa hele Turen.

Det amerikanske Bibelselskab har nu naaet at faa de $500,000 tegnet, et Maal, som det har arbejdet for at naa i over et Aar, og hvis Opnaaelse var den Betingelse, Mrs. Russell Sage havde sat for at skænke Selskabet en Sum af samme Størrelse. Det er altsaa nu en Million Dollars mere til Udbredelsen af Guds Ord.

Hvordan det nu forholder sig med Professor B. Nordentofts Resignation som Forstander for „Den danske Kirke"s Skole i Des Moines, Ia., saa minder Tilfældet os om den i sin Tid i D. d. K. saa stærkt hævdede og lovpriste „Rummelighed". Den skulde da vel aldrig være "gaaet Fløjten"? Een Ting er det, at snakke om og rose sig af Rummelighed, men noget andet synes det ofte at være virkelig at have Rum for anderledes tænkende Mennesker.

Repræsentanthuset i Washington har virkelig indlagt sig Hæder. Først viste det, at nu skulde det have en Ende med „Cannonismen", med Enmandsvældet i Huset. Ja, det viste, at Speakeren, Formanden eller Ordstyreren i Huset, ikke selv skal have Lov at lave, ja ikke engang være med til at lave de Regler, hvor efter han skal styre. Men da man saa vilde forklare dette Skridt som Hævn over Cannon, saa rejste den samme, som havde været Forkæmper for Reformen, Norris af Nebraska, sig og gjorde gældende, at det var Princip, man havde kæmpet for, og ikke Hævnlyst, og med stort Flertal nedstemte man et Forslag om at erklære Speaker-Embedet vakant. Somme mener, at Cannon vandt ved denne Afstemning. Vi mener nu, at det var Huset eller „Insurgenterne" i Huset, der vandt ogsaa paa dette Punkt. Huset har vist, at det ikke vil lade sig tyrannisere hverken af en „Boss", ejheller af Hævntørst. Sligt er værdigt en saadan lovgivende Forsamling.

Der er tre Kandidater for „City Mayor" i Marken her i Blair i Aar —Gayhart Mehrens, Thos. P. Lippincott og W. R. Williams. „Danskeren" vil absolut raade alle danske Vælgere her i Byen til at stemme for Mr. G. Mehrens. Lippincott har vi intet imod og kunde gerne stemme for ham, trods det, at han er Socialisternes Kandidat; han er er god Borger og en Hædersmand. Men der er slet intet Haab om, at han kan blive valgt. Mehrens er ikke alene en god Borger og en Hædersmand, men han maa anses som en velkvalificeret Kandidat for det Embede, han søger. Mr. Williams kan ingen agtværdig Borger være bekendt at kaste sin Stemme for. Man vil mindes, at han egentlig er Arrestant, paa fri Fod under Kaution til at møde for Distriktsretten i Omaha i April, anklaget af U. S. Postdepartement for at have sendt „obscene matter" (hæsligt, fælt Læsestof) gennem U. S. Post, og maaske han, før Aaret er omme, sidder i Bodsfængsel. Men husk nu paa, at en Stemme for Lippincott trækker en fra Mehrens og hjælper saaledes Williams til at faa Flertal. En Stemme for Lippincott er ikke alene en Stemme kastet bort, men en Stemme (eller i hvert Fald en halv Stemme) for Williams.

Henfarne Tider.

Er Menneskene overtroiske nu om Stunder?

Ja, for egenlig at faa dette Spørgsmaal besvaret, kan det jo gøres personligt: Er du overtroisk? Er jeg selv?

Utvivlsomt vil Flertallet blandt Læserne paa staaende Fod og rede Haand svare: nej, i vore oplyste Tider har Overtroen mistet sin Magt og Vælde, vi ler simpelhen ad forrige Dages Enfoldighed og Indskrænkethed — nu ved vi heldigvis bedre end at hænge efter sligt barnligt Tøjeri!

Naa, naa! mon det nu ogsaa er saa sikkert?

Tag for det første Tallet 13. — Har du nu alligevel ikke en vis Respekt for dette Nummer, min Ven? Eller er det dig virkelig komplet ligegyldigt, om du anvises et Værelse i Hotellet med dette Mærke — eller om du sidder selvtrettende til Bords? Eller om du, hvis du har dit Navn paa en eller anden Liste, staar som Nr. 13?

Du kan udmærket godt være bekendt at sige, at med Hensyn til dette enkelte Tilfælde er det ganske vist saa som saa. Det kunde for Resten være interessant at vide, om der blandt Læserne findes endog blot een eneste, som er fuldstændig ren og fri for Trettenfrygten. — Hvad man i Ungdommen nemmer, etc. Det er netop Sagen: vi er ikke overtroiske, paa ingen Maade, aa, langtfra — — men alligevel, ahem! saadan lidt — det vil sige, hm! — Ja, det vil sige, det er os saa indgroet fra Barndommen af, at vi med vor bedste Villie og bedre Vidende ikke formaar ganske at ryste alt det gamle Nonsens ud af Kraken.

Kan du huske, hvor det grasserede med Forsigtighedsregler blandt Menigmand derhjemme? — Rimeligvis kunde der paavises mange Variationer af et givet Emne. Her er nu lidt af, hvad jeg som Barn og Yngling „lærte".

Skulde vi ud at køre og for dette Øjemed smurte Vognen først, maatte vi vogte os for ikke at skræve over Vognstangen, naar vi gik fra Hjul til Hjul — thi ellers kunde vi være vis paa at „køre galt". — Hvis man om Morgenen, naar man stod op, førte det venstre Ben først over Sengestokken, vilde intet lykkes den ganske Dag. — Hvis man børstede sit Tøj imod Luven, skulde man inden Aften føle bitter Fortrydelse over et eller andet, som man i DagensLøb gjorde.—Naar Pigen gjorde rent i Huset, var det om at gøre, at hun ikke fejede Støvet over Tærskelen — thi dermed vilde hun feje Lykken ud af Huset. — Hvis man af Vanvare spildte Salt, betød det Trætte og Kiv; gjorde man det med Villie, paadrog man sig Guds Forbandelse. — Lagde man Brødkniven fra sig saaledes, at Eggen vendte opad, vilde den Slemme komme og ride paa Kniven. Tabte man en Kniv eller Gaffel, som faldt paa Spidsen, saa den blev staaende oprejst paa Gulvet, kunde man belave sig paa ubehagelige fremmede. — Hvis derimod Katten vaskede sig, kom der velset Besøg ud deraf. — Naar Tekedlen sang med en klagende Tone, betød det Ligsang. — Hvis man sov med Fødderne vendt mod Døren, skulde man snart „bæres ud". — Skulde Husherren et eller andet Sted hen, hvor vigtige Sager skulde ordnes og han da paa sin Vej først mødte en Kat (for alting da en graa), da var det et Varsel om, at hans Gang vilde mislykkes. Mødte han derimod en gammel Kone først, maatte han ufortøvet vende om og opgive Forretningerne for den Dag; thi ellers vilde en Ulykke times ham. — Et nyt Stykke Arbejde maatte man aldrig begynde en Mandag, thi saa var der ingen Lykke derved. Om Fredagen maatte man i særlig Grad vogte sig for Ubesindighed og „slem Snak", thi paa den Dag havde Djævelens Haandlangere Fridag. — Ved Tillavning af Sortepølser gjaldt det om at holde Fyldehornet paa en vis Maade, ellers vilde Pølserne „fordærves" under Kogningen. — Det var „slemt" at fløjte om Natten, man kunde fløjte F— til sig. — Naar Lænkehunden eller Uglen stemte i med langtrukne, hule, uhyggelige, undertrykte Hyl (navnlig, hvis det var „om mørken Midienat"), var der een i Byen, der snart skulde „synge det sidste Vers". — Hvis nogen af Formastelse gik ind paa Kirkegaarden ved Nattetider, vilde en Guddom ramme ham, saa han aldrig kom levende ud igen. — Og saa videre.

Alle saadanne gamle Ideer ligger os saa at sige i Blodet. Egentlig tror vi jo ikke paa dem — men alligevel. En dansk Bonde i Nebraska fortalte mig engang, at med Hensyn til at begynde med et nyt Arbejde om Mandagen, vidste han jo saa godt, at denne Dag umuligt kunde have end den ringeste Indflydelse paa noget Arbejde, eller dets Held derved formindskes, men (det var nemlig ogsaa hans Ord): „Men alligevel!"

T. B. A.

Brev fra Japan.

X.

„Opmuntring"

„Husk paa, vi trænger til nogen Opmuntring, om vi skal blive ved med Arbejdet for Japan".

Saadan var det min Ven skrev forleden. Det er vist meget sandt; og jeg burde da skrive for at bringe denne Opmuntring. Det er maaske ogsaa sandt, men — — ja, kun de det ikke vendes om?

Japan er ikke et Himmerige, hvor man ikke mere har Skuffelser, Tungsind, og hvad nu alle de Ting der kommer ud af et forvendt Hjerte, hedder; nej, de er her endnu. Heller ikke er det et Land, hvor der er saa megen Opmuntring, at man kan saadan uden videre sende „Opmuntring" hjem. Undertiden kunde man næsten ønske sig noget tilsendt endog.

Det kommer ogsaa, om end ikke i Strømme. I det sidste halve Aar har jeg faaet — nej, jeg vil lige godt ikke sige mere, for det kunde gerne se ud, som om jeg saa ogsaa vilde til at kræve Opmuntring.

Hus til Salg.

I sidste Brev skrev jeg om et Værelse, som jeg for nogle Aar siden lod opføre for Pastor Yonemuras. Det er til Salg. Det er 9 Fod bredt og 14 Fod langt. Opførelsessummen var 89 Yen (45 Dollars). Den aarlige Leje er Bevidstheden om, at Præsten har da et Værelse, hvor han kan være ene om Ugedagene. Det er, hvad jeg har haft de sidste 6 Aar; er der nu nogen, der vil være Husejer i Japan, saa vil jeg trække mig tilbage til Fordel for en saadan.

Gamle Folk

skrev jeg jo ogsaa om sidst; det var Kameyamas Moder, jeg da fortalte lidt om; der var imidlertid en anden gammel Person i Kirken den Dag, Fader til en af vore Kristne; ham har det ogsaa rykket en hel Del i; især siden hans Kone døde i Fjor Sommer; hun døde sikkert i Troen paa Herren; skønt vi ikke fik hendes Navn i vor Kirkebog, tror jeg dog, det er skrevet heroventil. Hun ønskede at blive døbt, men hendes Mand havde læst noget i Bibelen og fundet, at der var sagt noget om Daab for de døde, og saa syntes han, at det var bedst at sætte det op, til hun var død, da hun var saa meget daarlig. Vi havde oftere talt om det med dem, men paa det sidste kunde hun slet ikke tale (saadan lau hun vel et Par Maaneder), saa det var kun til hendes Paarørende, at hun gjorde sig forstaaelig ved Tegn; vi fik det derfor ikke at vide, før det var for sent.

Tsuboikes' Forældre

er heller ikke unge efter japanske Forhold, da de er henimod de 60. Nu har de 3 Børn døbte og Møder i deres Hjem hver Uge.

Nytaarsdag fattede de ogsaa en Beslutning, at herefter skulde Børnene have Lov til at holde Husandagt hver Dag og bede ved Bordet.

Da Dagen kom, paa hvilken der skulde ofres til Forfædrene, blev det undladt, og det var heller ikke nogen Forglemmelse, det var bleven gjort sidste Gang. Nu vilde de nok undervises i Katekismen, saadan som de to yngste af Børnene var blevne i Fjor. Den Dag kommer vist, da Herren faar hele det Hus. Men Børnene har ogsaa baade bedet og arbejdet for det.

Den ældste Søn er Sekretær paa Raadhuset, den yngste er Skriver sammesteds. Han har forandret sig saa meget til det gode, siden han blev døbt, at det har vakt almindelig Opmærksomhed paa Raadhuset. Han har altid været en god Dreng, men noget flygtig; han er bleven saa paapasende, pligtopfyldende og paalidelig, som kun saa Drenge i hans Alder (han er omkring 17½ Aar nu).

Pastor Nielsens

har jo allerede været her nu i et Par Maaneder. De har gjort gode Fremskridt i Sproget, for de er allerede saa vidt, at de tror, at de aldrig vil lære det. Det kommer man ikke i Tanker om, før man kan en hel Del af det og finder, at det just ikke er saa let en Sag at komme til Ende med det, som man havde ventet, da man begyndte.

Pastor Nielsen har prædiket for os paa Engelsk et Par Gange; det bringer jo en Del af Nysgerrighed. Sidste Gang var der henimod et halvt Hundrede, hvad der er meget sjældent ved noget Møde i vor „Kirke" om Aftenen. Prædikenen var udmærket, saa Tolken fandt, at han næsten hellere selv vilde have prædiket; men det vakte Opmærksomhed. En Avisreferent havde hørt om den og kom selv næste Dag for at høre den; saa maatte Tolken jo til det igen. Dagen efter var der et meget godt Udtog af den i vor Avis. Det er endnu aldrig sket med nogen af Tolkens egne Prædikener. Men endda er han slet ikke misundelig, tværtimod opsat paa at faa nogle flere Prædikener af samme Slags. Saa foreløbig faar vi en Aften om Maaneden.

Missionens Fremtid i Japan

er der sagt saa meget om. Nogle anser jo alt for at være spildt, andre anser det for at have været saa frugtbart, at Missionærerne snarest kunde rejse hjem.

Disse Røster lyder for det meste fra den radikale Side herude, fra Unitarer og Eklektikere, som blander Kristendom, Buddhisme, Shintoisme og Konfucianisme sammen i een stor Forvirring.

Det viste sig imidlertid, at over 200 Missionærer til anses for nødvendige. Næsten alle Selskaberne, der har Repræsentanter herude, har bestemt sig til at forøge Styrken, og flere af de indsødte Kirker har været med til at begære det. Der er kommen mere Ro over Sindene, end der var for et Par Aar siden; man er kommen til at se mere paa det uhyre Arbejde, der endnu staar tilbage, end paa det, der allerede er opnaaet, hvor stort det end er.

Kyushu har nok næsten 7½ Millioner Mennesker, men endnu er der ikke mere end et Par Tusind Kristne. Der er sket Opraab og dannet Komiteer for at gøre noget mere for den unaaede Masse. Vanskeligheden er, at vi alle har Hænderne mere end fulde nu; nogle er overlæssede; læsser man mere paa, gaar der maaske noget i Stykker i Stedetfor.

Nu i Foraar skal der være Udstilling i vor Naboby; man har slaaet sig sammen for at kunne slaa et Hovedslag ved denne Lejlighed, da der vil komme Tusinder af Mennesker, som aldrig før har hørt et Ord om Frelseren. Vor By gør alt, hvad den kan for at trække nogle af de besøgende hertil. Der skal afholdes glimrende Afgudsfester som anses for et af de bedste Trækplastre, og man sparer ikke paa Udgifterne. Hvad gør vi, naar alt kommer til alt, for at drage Sjæle til Herren?

Med hjertelig Hilsen til alle især til de faa, der har skrevet til os, ganske særlig til min trofaste Ven, hvis Brev har opmuntret mig nok til nu i en Uges Tid at skrive tre Gange. Prøv det igen!

Eders i Herren forbunden,

J. M. T Winthers

Medlemskort.

Jeg forstaar af Indberetninger til vor „Pensions- og Enkekasse", at der er nogle Medlemmer, som ikke har noget Medlemskort, „Certificate af Membership", vil derfor hermed bede alle saadanne om ved et Brevkort at lade mig det vide, saa vil Medlemskort blive udfærdiget og tilsendt.

P.S. Der er en Del, som ikke har returneret deres Indberetning. Gør det dog nu; det er saamænd ikke mere, end ethvert dygtigt Menneske kan overkomme.

Greenville, Mich. d. 22. Marts 1910.

W. C. Nielsen.

Smaa Sjæle.

Endelig synes det at være lykkedes Benedict Nordentofts Kritikere at faa ham fjernet som Forstander paa Grand View College. „Og," som „Den Danske Pioneer" siger i den Anledning, „det er ikke altid blanke Vaaben, man har benyttet sig af". Der er ingen Tvivl om, at Hovedgrunden er den, at han ikke er rettroende Grundtvigianer. Men da vor oplyste Tid ikke tillader, at man giver det Udseende af, at man søgte at fælde ham for religiøs Kætteri, søgte man andre Grunde. I Fjor beskyldte man ham for at have forsømt en af Skolens Hovedopgaver, nemlig Uddannelsen af dansk-amerikanske Skolelærere. Det er nemlig saaledes, at man ved Skolens Grundlæggelse besluttede, at dens Opgave eller Formaal skulde være trefold: at uddanne Præster, at uddanne Skolelærere og at virke som Kundskabsskole. Man kritiserede Professor Nordentoft for at have forbigaaet Punkt 2 og først arbejdet paa at opbygge en Kundskabsskole. I sin Iver for at komme Nordentoft til Livs, glemte man helt, at en dygtig Kundskabsskole er en nødvendig Forudsætning for at kunne give en ordentlig Skolelærereuddannelse. Nu i Aar ankes der over Præsteuddannelsen — at de faar for lidt Uddannelse? — Nej, — man skulde forsvære det —man propper dem fulde af u-nytige Ting! Man forlanger, at de skal læse Græsk! En skøn Dag forlanger Nordentoft vel, at man skal lære Engelsk til Gavns.

Nordentoft er til sidst bleven ked af Kævleriet og har resigneret. En Tilbagevenden af „de halvstuderede Røveres" Tid synes at staa for Døren. Men den dansk-amerikanske Skolesag vil derved miste en af sine allerbedste Mænd.

„The kickers have had their way"; men man har saa til Gengæld Lov til at forlange af dem, at de skal sætte noget bedre i Stedet. Man kunde jo for Eksempel gaa ud til Nysted, Nebr., for at finde Nordentofts Efterfølger. Der sidder en Mand, der i urokkelig Tiltro til sin egen Dygtighed sætter sig ud over hvad almindelige Mennesker mener. Ja saa fast overbevist er han om sin egen Dygtighed, at han, skønt han staar i en lignende Gerning som Nordentoft, ikke har undset sig for at sige offentligt, at han ikke anser denne for at være sin Stilling voksen.

D.

En dygtig Præst.

Der var engang en Præst, som var dygtig til at prædike. Dem er der nu mange af, i alt Fald er det ikke saa ualmindeligt at høre den Bemærkning, at Pastor den eller der er en dygtig Taler. Omtalte Præst var altsaa en af dem, som kom ind under denne Rubrik. Men han var mere end det; thi han kunde tale, saa at Ordene fik Evighedsbetydning for dem, som hørte, og det er sandelig mere end Ordgyderi at kunne det. Med andre Ord — Kærlighedens røde Traad gik som en levende Strøm igennem hans Tale, og de, som hørte, berørtes ganske umærkelig, men dog naturlig af den, saa den fik en rensende, velgørende, livgivende Indflydelse paa deres Liv. Omtalte Præst var nu heller ikke upaaskønnet, han havde en stor Menighed, den næneste Kirke i Byen, en rummelig, hyggelig Bolig at bo i og en rimelig Løn med Tilskud nu og da; og det var altsammen, som det bør være; thi en Arbejder er sin Løn værd, og Troskab bør paaskønnes, enten den findes hos en Præst eller en anden Arbejder.

Imidlertid havde det sig nu saa med denne Præst, at der undertiden var Stunder, da han blev lidt træg; det syntes han selv i alt Fald. Jeg ved ikke, om andre lagde Mærke dertil, men sikkert var det, at han følte det. Han havde endnu ikke naaet Middelalderen, var altsaa en Mand i sine bedste Aar, og dog kom der Tider, naar han skulde forberede sine Prædikener, at han syntes saa underlig tør; det kunde gøre ham baade forsagt og bedrøvet, for han var ikke tilfreds uden med det bedste, det, som kunde ramme Sømmet paa Hovedet sikrest og bedst.

Nu hændte det, at han en Dag fik Bud fra en af sine kirkelige foresatte om at prædike ude paa Landet den kommende Søndag i en lille afsides Menighed, som var uden Betjening. Det var just ikke det behageligste Budskab; thi Rejsen var temmelig lang og nok saa besværlig. Tilmed var det Vinter med Sne og Kulde, og fra sin lune Stue saa Præsten just ikke med de blideste Følelser den forestaaende Rejse i Møde; men en Præst, en rigtig Præst, har det ligesom en Doktor — naar Kaldet kommer, saa nægter han ikke; det gjorde han nu heller ikke langtfra.

Fredag forlod han Hjemmet for at naa frem i Tide. Toget holdt ved en lille Station, hvor en af Menighedsmedlemmerne ventede ham med Heste og Slæde for at føre ham til sit Hjem. Medens nu Præsten hilste paa Manden, som skulde være hans Vært, satte han sin Rejsekufert fra sig paa Perronen. Toget var imidlertid afgaaet, og da Præsten bukkede sig for at tage sin Haandkuffert op, var den borte. Han saa sig forundret om, men borte var den. Sammen med Stationsagenten undersøgte de nu videre, men den eneste Løsning var, at en eller anden af Passagerne paa det bortgaaende Tog maatte ved en Fejltagelse eller med Villie have taget den med. Det var nu et særdeles kedeligt Uheld for Præsten; thi Kufferten indeholdt baade hans præstelige Dragt, Bibel og hans vel studerte Prædiken, som han skulde holde om Søndagen. Agenten telegraferede vel til næste Station og bad dem efterlyse Kufferten, og med den Mulighed for Øje, at den maaske vilde blive sendt tilbage, naar Toget sent paa Aftenen kom tilbage, maatte Præsten lade sig nøje. I Farmerens Hjem, som for Resten laa lige ved Siden af Kirken, modtoges han paa det venligste, og hyggeligt og godt var der da ogsaa. Der var to Børn, en Søn paa nitten Aar og en Datter paa tolv. Præsten følte sig straks tiltrukken og opmuntret af den unge Mands aabne, frimodige Ansigt og hans forstandige Tale, men Dagen led, og han maatte se at komme i Arbejde med at erstatte den tabte Prædiken; thi at gaa helt efter sin Hukommelse, det gik ikke, det vidste han af Erfaring. Saa snart han kunde, bad han derfor om at blive vist til sit Værelse, hvor han i Ro kunde faa det lagt til Rette, som han paa Hviledagen skulde lægge frem for Folket. Han maatte laane en Bibel, og med den alene søgte han sit Kammer. Teksten — han havde jo gennemgaaet den i den tabte Prædiken — havde han delt i tre Dele. Den handlede om Tro, derfor Tro og Forstand, Tro og Haab, Tro og Kærlighed. Han prøvede at faa fat i Hovedtraaden, men hvor meget han end anstrengte sig, saa slap den dog bort for ham Gang paa Gang. Borte fra sine vanlige Omgivelser, sine Bøger, syntes han sig selv som en stranded Mand. „Nej, det gaar ikke, jeg er saa tør som en Pind", tænkte han. Fra Vinduet kunde han se Kirken; den var lille og uansselig. Landskabet i det hele taget gjorde et noget trist og fattigt Indtryk. Utaalmodig stod han op og gik frem